Lietas Nr.C33487416
Lietas arhīva Nr. C-4874-16/17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Siguldā, 2016.gada 8.jūnijā

Rīgas rajona tiesas tiesnese Maija Dreimane, rakstveida procesā izskatot civillietu /Persona A/ maza apmēra prasībā pret /Persona B/ par uzturlīdzekļu piedziņu,

konstatēja:

2016.gada 24.martā /Persona A/ (turpmāk prasītāja) cēlusi Rīgas rajona tiesā maza apmēra prasību pret /Persona B/ (turpmāk atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu nepilngadīgā bērna /Persona C/, personas kods /Personas kods C/, uzturam 111,- *euro* apmērā ik mēnesi no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas, vienlaikus lūdzot noteikt sprieduma nekavējošu izpildi.

2016.gada 30.martā atbildētājam uz deklarēto adresi /Adrese A/, nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa, izskaidrojot tiesības lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē un citas Civilprocesa likumā noteiktās tiesības un pienākumus, nosakot termiņu rakstveida paskaidrojumu iesniegšanai līdz 2016.gada 14.aprīlim. Tiesa atzīst, ka atbildētājam paziņots par tiesas tiesvedībā esošo prasību atbilstoši Civilprocesa likuma nosacījumiem.

Tiesā no pasta iestādes saņemti atpakaļ sūtījumi, kas nosūtīti atbildētājam. Pasta paziņojumiem izriet, ka atstāts aicinājumi un beidzies sūtījumu glabāšanas laiks.

Saskaņā ar Dzīves vietas deklarēšanas likumu dzīves vietas deklarēšanas mērķis ir panākt, lai ikviena persona būtu sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. Ievērojot minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta noteikumiem uzskatāms, ka tiesa ir informējusi atbildētāju par civillietas ierosināšanas faktu un lietas izskatīšanas datumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22} panta pirmās un otrās daļas nosacījumiem, tiesa puses rakstveidā ir informējusi par to procesuālajām tiesībām un pienākumiem, par tiesas sastāvu un noraidījuma pieteikšanas tiesībām.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta nosacījumiem, tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu.

Civilprocesa likuma 56.^{1} panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka, ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56.panta noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrās daļas noteikumiem, paskaidrojuma nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis datums uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

2016.gada 14.aprīlī saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu pusēm paziņots, ka sprieduma norakstu tiesas kancelejā varēs saņemt 2016.gada 8.jūnijā.

Atbildētājs paskaidrojumus par prasību nav sniedzis un puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim. Lietas izskatīšanu mutvārdu procesā puses nav lūgušas.

Pie apstākļiem, kad atbildētājam par prasību ir paziņots pienācīgā veidā un puses nav lūgušas lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, tiesa atzīst par iespējamu lietu izskatīt rakstveida procesā.

Izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība apmierināma, pamatojoties uz sekojošiem

motīviem:

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu vecākiem ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par bērnu, jo līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Rūpes par bērnu nozīmē bērnu uzturēt, t.i., nodrošināt ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bērnu kopt, izglītot un audzināt, nodrošinot garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses un sagatavot bērnu sabiedriski derīgam darbam.

Lietā nav strīds, ka /Persona C/ aprūpi un uzraudzību īsteno prasītāja, pie kuras nepilngadīgais dzīvo.

Civillikuma 179.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa.

Atbilstoši Civillikuma 179.panta otrai daļai pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs ir /Persona C/, dzimuša /Datums/ tēvs, kas apstiprinās ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības Nr./numurs/ kopiju. No iepriekšminētā pierādījuma izriet, ka nepilngadīgajam šobrīd ir astoņi gadi.

Civillikuma 179.panta piektā daļa nosaka, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Tiesa ņem vērā arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu, kurā noteikts, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmo un otro daļu, vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Arī 1989.gada 20.novembra Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta 2.punkts nosaka, ka galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu gulstas uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnu.

Tiesa atzīst, ka atbildētāja pienākums uzturēt savu bērnu ir absolūts, līdz ar ko viņam ir jāpiedalās bērnu uzturēšanā. Tiesa atzīst par vispārzināmu faktu, kas nav jāpierāda, to, ka bērnu ikdienas aprūpei ir nepieciešami līdzekļi dzīvokļa un komunālo maksājumu, pārtikas, apģērba, higiēnas preču, izglītojošo materiālu un kultūras pasākumu apmaksai.

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam *(sk. 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam").*

Prasītāja bērna uzturam lūgusi piedzīt minimālos uzturlīdzekļus, kas noteikti Ministru kabineta 2003.gada 1.jūlija noteikumos Nr.348, ar kuriem katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt savam bērnam minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: līdz 7 gadu vecumam 25 % apmērā, no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas.

Saskaņā ar 2015.gada 24.novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.656 par grozījumiem 2014.gada 2.decembra Ministru kabineta noteikumos Nr.734 „*Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi*”, kas stājās spēkā 2015.gada 1.janvārī, 2.punktu, minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 370 *euro*.

Līdz ar 2016.gada 1.janvāri minimālais uzturlīdzekļu apmērs mēnesī bērniem līdz 7 gadu vecumam ir 92,50 *euro*, bet bērniem no 7 gadu vecuma sasniegšanas – 111 *euro*.

Tiesa secina, tā kā prasītāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus valstī noteiktā minimālajā apmērā – tiesa uzskata, ka nav nepieciešams izvērtēt pušu mantisko stāvokli.

Tiesa uzskata, ka atbildētājam neatkarīgi no viņa mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savam dēlam /Persona C/ uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas judikatūru prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr. SKC-556)*, ko tiesa ņem vērā izspriežot šo lietu, atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestajai daļai.

Ņemot vērā iepriekšminēto tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi bērna /Persona C/ uzturam piedzenami sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas, t.i., no 2016.gada 24.marta, līdz viņa pilngadībai valstī noteikto minimālo bērna uzturlīdzekļu apmērā, atbilstoši viņa pašreizējam vecumam – astoņiem gadiem, t.i., 111,- *euro* apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļu piedziņa no atbildētāja par labu prasītājai veicama līdz bērna pilngadībai, jo, kā izriet no Civillikuma 177.panta, bērns vecāku aizgādībā ir līdz pilngadības sasniegšanai. Secīgi, ar pilngadības sasniegšanu bērns iegūst pilnīgu civilprocesuālo tiesībspēju un rīcībspēju un tikai viņam pašam ir tiesības celt prasību tiesā savu aizskarto civilo tiesību vai interešu aizsardzībai.

Tiesa atzīst, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam, par uzturlīdzekļu piedziņu nosakāma sprieduma nekavējoša izpilde.

Vienlaicīgi tiesa izskaidro, ka Civilprocesa likuma 203.panta ceturtā daļa paredz, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi (uzturlīdzekļi), mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Prasītāja, iesniedzot tiesā prasības pieteikumu par uzturlīdzekļu piedziņu, bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājamu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma attiecīgajā gadījumā par vienu bērnu 1332,- *euro* (111,- *euro* x 12 mēneši).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a” apakšpunktu valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 2134 *euro*, ir 15 procenti no prasības summas, t.i., 15 x 1332 / 100 = 199,80 *euro*, kas piedzenama no atbildētāja valsts labā.

Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts nosaka, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi.

No lietas materiāliem – tiesa konstatē, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi attiecīgajā civillietā 6,20 *euro*.

Līdz ar to, ņemot vērā iepriekšminēto, un saskaņā ar Civilprocesa likuma 39. panta pirmās daļas 5. punktu un 42. pantu, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,20 *euro* apmērā piedzenami no atbildētāja valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš tiesas izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 190., 204.[1], 205., 250.[25], 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda:

Prasību apmierināt. Piedzīt no /Persona B/, personas kods /Personas kods B/, par labu /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, uzturlīdzekļus bērna /Persona C/, personas kods /Personas kods C/, uzturēšanai 111,00 *euro* (viens simts vienpadsmit *euro*) apmērā mēnesī, sākot no 2016.gada 24.marta līdz bērna pilngadībai, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu **izpildāms nekavējoties**.

Piedzīt no /Persona B/, personas kods /Personas kods B/, par labu valstij tiesas izdevumus – valsts nodevu 199,80 *euro* (viens simts deviņdesmit deviņi *euro* un 80 centi) apmērā, nosakot to samaksu sekojošā kontā – saņēmējs: Valsts kase NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22.

Piedzīt no /Persona B/, personas kods /Personas kods B/, par labu valstij tiesas izdevumus – ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,20 *euro* (seši *euro* un 20 centi) apmērā, nosakot to samaksu sekojošā kontā – saņēmējs: Tiesu administrācija NMR 90001672316, konts LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22. Iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā Nr.C33487416.

Noteikt /Persona B/ sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesas izdevumu samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas rajona tiesas kancelejā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā 10 dienu termiņā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese M.Dreimane